

Студент 2 курса
факультета міжнародних економічних відносин ХНЭУ ім. С. Кузнеця

ПОНЯТИЕ ГОСУДАРСТВА И ПРАВА В ФИЛОСОФИИ АРИСТОТЕЛЯ

Анотація. Розглянуто поняття держави і права в філософії представника античної політичної думки. Було визначено при аналізі декількох типів державного устрою з метою виявлення оптимального, що найбільш правильним є така організація, де діяльність правителя спрямована на послідовне досягнення загального блага.

Annotation. The concept of state and law in the philosophy of a representative of the ancient political thought is considered. After analyzing several types of government for the purpose of finding an optimal one, it was determined that the most appropriate type of state is an organization where the activity of the governor aims to consequently achieve common good.

Ключевые слова: государство, средний элемент, общее благо.

Для чого взагалі створюється держава? Не краще ли було б жити вільно і незалежно від яких-либ правил і законів? Відповіді на ці питання можна знайти в філософії Аристотеля. С точки зору античного мислителя, людина по своїй природі – істота державна, і той, хто вибрав життя поза державою, або вище людини, або морально недорозвинутий. Таким чином, ідеальність людини визначається наявністю у неї якостей ідеального громадянина, яким можна стати тільки в ідеальній державі [1]. Створив таку державу, ми забезпечимо себе найкращими умовами для життя, так як "держава створюється не заради того, щоб жити взагалі, а жити, переважно щасливо" [2, с. 179].

Створенню ідеальної держави не повинно передувати руйнування існуючого політичного ладу, а повинно йти його покращення [2]. Для виконання цього політичний діяч повинен мати уявлення про всі форми державного ладу, тому Аристотель класифікував всі види правління і запропонував свій власний проєкт ідеальної держави з досконалою формою політичної влади. Розподіл ідеї на правильні і неправильні державні лади, де правильний лад – той, при якому переслідується загальне благо, а неправильний – при якому переслідуються приватні цілі правителів. Для держави з одним правителем правильною формою є монархія, де вся вища влада належить монарху, а неправильною – тиранія – влада, яка дає вигоди одному правителю. Там, де правлять небагато, як правильною формою є аристократія, де влада передається по спадку роду знаті, а неправильною – олігархія, де переслідуються інтереси багатих громадян. Неправильною формою, при якій править більшість, є демократія, де влада зосереджена в руках вільнонароджених, але небагатих громадян. Незважаючи на те, що Аристотель вважав демократію неправильною формою правління, він в той же час говорив про неї як про більш "справедливу", так як вона всім реалізує бажання більшості. Полікратія ж для нього є найкращою формою правління серед існуючих, так як в ній всюди домінує середній елемент: "умірність в нравах, середній достаток в майнах і середній стан в правленні" [3, с. 51]. Аристотель також погоджується з думкою деяких політичних діячів про те, що найкраще державне лади повинно представляти собою змішування всіх видів правління, і приводить як приклад владу в Лакедемоні (Давня Греція), де монархія представлена царською владою, олігархія – владою старців (знатні люди, радники царя), а демократія – владою ефоров (п'ять виборчих судей, посередники між царською владою і сенатом), які обираються з народу [2].

Слід відзначити те, що Аристотель був переконаним захисником приватної власності і моногамної сім'ї, на відміну від свого вчителя, а також сторонником рабства. Говорячи про власність,

Аристотель утверждает, что знание того, что тебе нечто принадлежит, доставляет огромное удовольствие. При этом он предлагает держаться способа сочетания частной и общественной собственности, так как, разделив пользование между частными лицами, исчезнут нарекания, и появится желание усердно относиться не только к своему имуществу, но и к чужому. Также Аристотель говорит, что нужно жить, имея все необходимое, но при этом скромно и без излишеств, не накапливая богатство, а разделяя его с другими. Являясь сторонником рабства, Аристотель отрицает утверждение того, что различие между свободным человеком и рабом устанавливается обществом, а по происхождению такого различия не существует. Напротив, он говорит, что раб – это человек, который рожден, что бы принадлежать кому-то [2]. Исходя из этого, можно сказать, что он поддерживает рабство, так как считает, что существуют люди, которые приспособлены лишь к тому, чтобы подчиняться. Также он не видит ничего постыдного в том, чтобы быть рабом и служить кому-то, так как говорит, что это полезно как для господина, так и для самого раба.

Нужно отметить, что многие работы Аристотеля имеют важную историческую и практическую ценность, но именно его политическое учение, в котором заложено понятие идеального государства, его структура и организация, наиболее полезно, так как несет в себе информацию не только об идеях самого Аристотеля, но также о древнегреческом обществе и политических теориях того времени. И что еще более важно, в отличие от работ других философов того времени, отражает реальные исторические отношения в обществе.

Научн. рук. Косова Ю. В.

Литература: 1. Aristoteles und Athen, I. Bd. / Wilamovitz-Moellendorff U. – Berlin, 1893. – 396 p. 2. Аристотель. Политика / Аристотель ; пер. С. А. Жебелева. – М. : Мысль, 1983. – 780 с. 3. Кечекьян С. Ф. Учение Аристотеля о государстве и праве / С. Ф. Кечекьян. – М. ; Л. : Изд. АН СССР, 1947. – 222 с.

Ковтуненко А. П.

УДК 17.036.1

Студент 2 курса

факультета международных экономических отношений ХНЭУ им. С. Кузнеця

ГЕДОНИЗМ КАК ЭТИЧЕСКАЯ КОНЦЕПЦИЯ

Аннотация. Рассмотрена этическая концепция гедонизма, которая формировалась на протяжении более чем тысячи лет. Проанализирован данный концепт, проведены параллели между изначальным смыслом этики гедонизма и ее современной интерпретацией.

Анотація. Розглянуто етичну концепцію гедонізму, яка формувалася протягом більш ніж тисячі років. Проаналізовано даний концепт, проведено паралелі між початковим змістом етики гедонізму та її сучасною інтерпретацією.

Annotation. The ethical concept of hedonism, which has evolved for more than over a thousand years is considered and analyzed. Parallels between the original meaning of ethics of hedonism and its modern interpretation are drawn.

Ключевые слова: гедонизм, наслаждение, удовольствие, желание.

Основным движущим началом для каждого человека является стремление к благу. Все наши поступки сводятся к принятию решений, которые являются наиболее выгодными, подходящими для той или иной ситуации [1]. Конечной целью всех действий, в идеале, должно быть получение наслаждения, чувство удовлетворения результатом.

Давая оценку деятельности индивида, принято ориентироваться на центральные категории морали – добро и зло. С точки зрения гедонической концепции, добро – это то, что приносит наслаждение, избавляет от страданий, в то время как злом считается то, что влечет за собой негативные последствия, отсутствие блага [2]. Таким образом, гедонизм – это совокупность разнообразных моральных требований, которые сводятся к общей цели – получению наслаждения и попытке избежать страдания.

Гедонизм как этическая концепция берет свое начало в Древней Греции. основоположником гедонизма считается древнегреческий философ Аристипп (435 – 355 гг. до н. э.). Философ различает два состояния души человека: удовольствие, как мягкое, нежное и боль, как грубое, порывистое движение души. Согласно Аристиппу, конечной целью на пути к счастью является достижение максимального удовольствия. А главным, по мнению философа, видом удовольствия является получение физического удовлетворения.

Древнегреческий философ Эпикур (342 – 271 гг. до н. э.) сформулировал мысль о том, что человек подразумевает под "благом" удовольствие, получаемое посредством восприятия, вкуса,

---

© Ковтуненко А. П., 2014